

รายงานการประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้เห็นต่อผลการศึกษา
เรื่อง การประเมินต้นทุนอรรถประโยชน์ในการใช้ยา tocilizumab
รักษาโรคข้ออักเสบโดยไม่ทราบสาเหตุในเด็ก Systemic
วันพุธที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 เวลา 09.00-12.00 น.
ณ ห้องประชุม 1 โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ

รายนามผู้เข้าร่วมการประชุม

1.	รศ.พญ.โสภณรัชช์ วิไลยุค	คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี
2.	ผศ.พญ.ศิริรัตน์ จารุวนิช	คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
3.	พต. นพ.กันย์ พงษ์สามารถ	สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี
4.	พญ.มนสิตา ตันยะ	คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลขอนแก่น
5.	พญ.ปาริชาติ ขาวสุทธิ	คณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6.	นพ.สิระ นันทพิศาล	คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
7.	พญ.ศิริสุชา โสภณคณาภรณ์	คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี
8.	พญ.ทัศนภา แดงสุวรรณ	สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี
9.	พญ.ทัศนีย์ กิตอำนายพงษ์	สมาคมรูมาติซั่มแห่งประเทศไทย
10.	พญ.ศันสนีย์ เลิศฤทธิ์เรืองสิน	สมาคมผู้วิจัยและผลิตเภสัชภัณฑ์ (PReMA)
11.	คุณมนพร เบญจพร	กรมบัญชีกลาง
12.	ภก.นนทชัย กীরตินวนันท์	สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
13.	ภญ.จุฑาทิพ เลหาเรื่องชัยยศ	สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
14.	ภญ.เนตรนภิส สุขนวนิช	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
15.	ดร.ภญ.พัทธรา ลีฬหาวรงค์	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
16.	ภญ.นิธิเจน กิตติรัชกุล	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
17.	ภก.ติศรณ กุลโกศิน	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
18.	น.ส.สลักจิต ชื่นชม	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
19.	น.ส.ชลธิชา จันทรแจ่ม	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
20.	นสภ.ณัชชา อางสมิติ	นักศึกษาฝึกงานโครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
21.	นศภ.ปาเรศ วังเมธากุล	นักศึกษาฝึกงานโครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ

ผู้ไม่เข้าร่วมการประชุม

1.	ภญ.สมฤทัย สุพรรณกุล	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
2.	ภก.ธนพัฒน์ เลหาตุานนท์	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
3.	ภก.ชลากร ชนาทิตร์ตัน	สมาคมผู้วิจัยและผลิตเภสัชภัณฑ์ (PReMA)

เริ่มประชุม 09.10 น.

ภญ.เนตรนภิส สุขนวนิช กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุมพร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์และกำหนดการประชุมในครั้งนี้ จากนั้น ภญ.นิธิเจน กิตติรัชกุล นำเสนอผลการศึกษา เรื่อง การประเมินต้นทุนอรรถประโยชน์ในการใช้ยา tocilizumab (TCZ) รักษาโรคข้ออักเสบโดยไม่ทราบสาเหตุในเด็ก Systemic (Systemic juvenile idiopathic arthritis; SJIA) (รายละเอียดตามที่แจกให้ในที่ประชุม) หลังสิ้นสุดการนำเสนอที่ประชุมได้อภิปรายและให้ข้อคิดเห็นต่อผลการศึกษาดังนี้

1. แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ และความน่าจะเป็นในการเปลี่ยนสถานสุขภาพ

ทีมวิจัยนำเสนอแบบจำลองฯ ตามโครงร่างการวิจัยซึ่งประกอบด้วย 7 สถานะสุขภาพ แต่จากการเก็บข้อมูลใน 7 โรงพยาบาล พบว่าข้อมูลของบางสถานสุขภาพไม่เพียงพอต่อการวิเคราะห์ เช่น ตัวแปรความน่าจะเป็นในการเปลี่ยนสถานสุขภาพ (transitional probability) ไม่ครบถ้วน (slide 10) เนื่องจากพบข้อมูลความบกพร่องในการดำเนินชีวิต (functional impairment) อย่างถาวร (irreversible) ซึ่งใช้เป็นตัวแทนของความพิการในการศึกษานี้เฉพาะผู้ป่วยกลุ่มที่ได้รับการรักษามาตรฐานร่วมกับ tocilizumab (add-on tocilizumab; add-on TCZ) ในสถานะสุขภาพ Active Disease (AC) และ Inactive Disease (IN) เท่านั้น แต่ไม่พบในกลุ่มที่ได้รับการรักษามาตรฐาน (Standard treatment; STD) นอกจากนี้ไม่พบข้อมูลการเปลี่ยนจากสถานะสุขภาพ IN เป็น Remission (RM) ในผู้ป่วยกลุ่ม add-on TCZ ผู้วิจัยจึงใช้ข้อมูลจากการศึกษาในอดีต ส่วนความน่าจะเป็นในการกลับเป็นซ้ำ (RM to AC หรือ relapse) ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรม ด้วยข้อจำกัดของข้อมูลในบางสถานะสุขภาพทำให้ทีมวิจัยจำเป็นต้องปรับแบบจำลองฯ โดยตัดสถานะสุขภาพที่มี functional impairment ร่วมด้วยออก

ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับข้อจำกัดในการเก็บข้อมูลความบกพร่องฯ ของผู้ป่วย เนื่องจากผู้ป่วย SJIA ที่พิการส่วนใหญ่มักเป็นผู้ป่วยกลุ่มเก่าซึ่งได้รับการรักษาขณะที่ยังไม่มีการรักษาเฉพาะ ปัจจุบันคนไข้เหล่านี้เติบโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว อาจทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถเก็บข้อมูลวิเคราะห์ได้เนื่องจากอยู่นอกเหนือกลุ่มเป้าหมาย (ผู้ป่วย SJIA อายุ 2-17 ปี) ส่งผลให้มีข้อมูลดังกล่าวไม่เพียงพอ นอกจากนี้การประเมินด้วย steinbrocker class อาจไม่ครอบคลุมความพิการจากความผิดปกติของ Growth hormone ซึ่งเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้ผู้ป่วย SJIA พิการ ส่วนการพบความพิการในกลุ่ม add-on TCZ มากกว่า STD นั้น อาจเนื่องมาจากผู้ป่วยกลุ่ม add-on TCZ ส่วนใหญ่เป็นผู้ป่วยเก่าที่มีความรุนแรงของโรคมมากกว่ากลุ่ม STD จึงอาจพบข้อมูลความพิการได้ ผู้วิจัยชี้แจงว่าได้ดำเนินการเก็บข้อมูลของผู้ป่วย SJIA ที่เติบโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว ซึ่งพบข้อมูลใน 2 โรงพยาบาลเท่านั้น และไม่เพียงพอต่อการวิเคราะห์ สำหรับผู้ป่วยกลุ่ม add-on TCZ ที่ส่วนใหญ่เป็นผู้ป่วยเก่า นั้น อาจเป็นลักษณะทั่วไปของผู้ป่วยในประเทศไทย เนื่องจากข้อจำกัดเกี่ยวกับทางเลือกในการรักษาผู้ป่วย SJIA เนื่องจากยังไม่มีระบบเข้าถึงยาที่เหมาะสมทำให้ผู้ป่วย SJIA ที่มีอาการทางคลินิกที่เหมาะสมต่อการได้รับยาชีววัตถุแล้วแต่ไม่สามารถเข้าถึงได้ แต่อย่างไรแพทย์ก็พยายามที่จะให้ผู้ป่วยเข้าถึงยาได้มากที่สุดผ่านโครงการ

ต่างๆที่มีในปัจจุบัน ซึ่งอาจล่วงเลยระยะเวลาที่คนไข้วรรได้รับในช่วงแรก จึงส่งผลให้ข้อมูลผู้ป่วยกลุ่ม add-on TCZ ค่อนข้างมีความรุนแรงของโรคสูง

ที่ประชุมอภิปรายเกี่ยวกับความพิการด้านการเจริญเติบโตของผู้ป่วย SJIA กล่าวคือ ผู้ป่วยส่วนใหญ่ มักมีส่วนสูงต่ำกว่ามาตรฐาน แต่วิธีการประเมินความพิการในการศึกษานี้ที่ใช้ความบกพร่องๆ อย่างถาวรเป็น เครื่องมือในการประเมินซึ่งไม่ครอบคลุมความพิการด้านการเจริญเติบโต ทำให้ผู้ป่วยที่มีส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์ ไม่ได้รับการประเมินเป็นผู้พิการ อย่างไรก็ตามยังไม่มีการศึกษาใดที่มีข้อมูลความพิการของผู้ป่วย SJIA ที่เพียงพอจึงเป็นข้อจำกัดในการศึกษาประเด็นดังกล่าว

ผู้เชี่ยวชาญสอบถามถึงความครบถ้วนของข้อมูล เนื่องจากในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ฯ มีผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาตามมาตรฐานเพียงอย่างเดียวและมีความพิการจำนวนประมาณ 2 ราย แต่จากการนำเสนอของผู้วิจัย กลับไม่พบผู้ป่วยกลุ่มดังกล่าว ผู้วิจัยชี้แจงว่าจากการทบทวนเวชระเบียนทั้งหมดของโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ฯ มีผู้ป่วยเข้าเกณฑ์การศึกษาแต่ไม่มีผู้ป่วยเข้าเกณฑ์ความพิการ อาจเนื่องมาจาก steinbrocker class ของผู้ป่วย มีการเปลี่ยนแปลงกลับไปมาระหว่าง class 1-2 (no disability) และ class 3-4 (disability) จึงจัดเป็นผู้ป่วย ที่ไม่มีความพิการ เนื่องจากความบกพร่องๆ ดังกล่าวเป็นเพียงสภาวะชั่วคราวแตกต่างจากความพิการที่คงอยู่ ถาวร นอกจากนี้อีกเหตุผลหนึ่งที่น่าจะเป็นไปได้คือผู้ป่วยคนดังกล่าวไม่เข้าเกณฑ์คัดเข้าของการศึกษานี้ตั้งแต่ต้น

ที่ประชุมอภิปรายถึงความน่าจะเป็นในการเสียชีวิตของผู้ป่วย SJIA เนื่องจากทีมวิจัยนำเสนอ ข้อจำกัดของข้อมูลการเสียชีวิตซึ่งมาจากผู้ป่วยเพียง 3 ราย ผู้เชี่ยวชาญจึงสอบถามถึงการนำข้อมูลการเสียชีวิต จากการศึกษาก่อนมาวิเคราะห์ใหม่ ผู้วิจัยให้ข้อมูลว่าใช้ข้อมูลผู้ป่วยจำนวน 2 ราย จากการศึกษาเดิมโดย วิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลผู้ป่วยเสียชีวิตรายใหม่ 1 ราย นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมถึงเหตุผลที่ พบข้อมูลการเสียชีวิตของผู้ป่วย SJIA ค่อนข้างน้อย ส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากการระบุนสาเหตุการเสียชีวิตของผู้ป่วยได้ไม่ครอบคลุมเพราะไม่มีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญสาขาที่ซึ่งมีจำนวนค่อนข้างน้อย บางครั้งมีการระบุนสาเหตุ การเสียชีวิตของผู้ป่วย SJIA เป็นสาเหตุอื่น เช่น การติดเชื้อในกระแสเลือด (sepsis) หรือไม่ทราบสาเหตุ

2. ต้นทุนที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลต้นทุนทางตรงทางการแพทย์ (direct medical cost) ซึ่งมาจากการวิเคราะห์ ราคาค่าบริการ (charge) จากฐานข้อมูลของโรงพยาบาล โดยวิเคราะห์เป็นต้นทุนเฉลี่ยต่อการมาพบแพทย์ 1 ครั้ง (cost per 1 visit) และจำแนกตามแผนกที่ผู้ป่วยมารับการรักษา ได้แก่ แผนกผู้ป่วยนอก (OPD visit) และแผนกผู้ป่วยใน (IPD visit) พร้อมทั้งแบ่งตามการรักษาที่ผู้ป่วยได้รับ คือ STD และ add-on TCZ สำหรับ ต้นทุนทางตรงที่ไม่เกี่ยวข้องกับทางการแพทย์ (direct non-medical cost) ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ป่วยและผู้ดูแลทั้งหมด 66 ราย และวิเคราะห์เป็นต้นทุนเฉลี่ยต่อการมาพบแพทย์ 1 ครั้ง และจำแนกตามแผนกที่ผู้ป่วย มารับการรักษาเช่นกัน แต่ไม่ได้แบ่งต้นทุนตามการรักษาที่ผู้ป่วยได้รับ นอกจากนี้มีการพิจารณาต้นทุนที่เกิดขึ้น ในปีแรกหลังจากผู้ป่วยได้รับการวินิจฉัยในการศึกษานี้ด้วย เช่น ค่าปรับปรุงสภาพบ้าน (slide 13) ผู้เชี่ยวชาญ สอบถามถึงสาเหตุที่ต้นทุนทางตรงทางการแพทย์ของผู้ป่วยกลุ่ม STD จึงมากกว่าผู้ป่วยกลุ่ม add-on TCZ ผู้วิจัยชี้แจงว่าต้นทุนดังกล่าวยังไม่ได้รวมค่ายา tocilizumab จึงมีค่าน้อยกว่า

3. คะแนนคุณภาพชีวิต/คะแนนอรรถประโยชน์

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพชีวิตซึ่งมาจากการสัมภาษณ์ผู้ป่วย SJIA โดยไม่ได้จำกัดเฉพาะผู้ป่วยที่ไม่ตอบสนองต่อการรักษามาตรฐาน ตามมติที่ประชุมเพื่อให้ข้อคิดเห็นต่อโครงการวิจัยที่ผ่านมา เนื่องจากที่ประชุมเห็นว่าผู้ป่วยกลุ่มนี้มีจำนวนน้อย การสัมภาษณ์ผู้ป่วย SJIA ที่มีลักษณะทางคลินิกตรงกับสถานะสุขภาพในแบบจำลองก็เพียงพอแล้ว (slide 15) ผู้เชี่ยวชาญสอบถามถึงความแตกต่างของคะแนนคุณภาพชีวิตในแต่ละค่า กล่าวคือหากผู้ป่วยในสถานะสุขภาพ AC มีคะแนนคุณภาพชีวิต 0.714 ขณะที่สถานะสุขภาพ RM มีคะแนนเท่ากับ 0.937 ส่วนต่างของคะแนนดังกล่าวที่มีค่าเท่ากับ 0.223 นั้นแสดงนัยอื่นนอกจากคุณภาพชีวิตดีกว่าหรือแย่กว่าหรือไม่ ผู้วิจัยชี้แจงว่าส่วนต่างดังกล่าวไม่ได้แสดงความหมายทางคลินิก เช่น จำนวนข้ออักเสบมากกว่าก็ข้อ แต่เป็นการประเมินคุณภาพชีวิตโดยรวมด้วยแบบสอบถาม EQ5D-3L ครอบคลุมคุณภาพชีวิต 5 ด้าน ได้แก่ การเคลื่อนไหว การดูแลตนเอง กิจกรรมที่ทำเป็นประจำวัน ความเจ็บปวด/ความไม่สุขสบาย และความวิตกกังวล/ความซึมเศร้า

4. ประสิทธิภาพของยา (efficacy)

ผู้วิจัยนำเสนอถึงแหล่งที่มาของข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของยา TCZ ซึ่งได้มาจากการเก็บข้อมูลเชิงเวชระเบียนและวิเคราะห์การรอดชีวิต (survival analysis) ผู้เชี่ยวชาญสอบถามถึงสาเหตุที่ไม่สามารถใช้ข้อมูลประสิทธิภาพของยาจากการศึกษาแบบ RCT ได้ ผู้เชี่ยวชาญอีกท่านชี้แจงว่าในการศึกษาแบบ RCT ทั้งสองการศึกษายังไม่มีข้อมูลประสิทธิภาพในระยะยาว เช่น inactive disease หรือ remission จึงไม่สอดคล้องกับแบบจำลองฯ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ติดต่อขอข้อมูลจากผู้วิจัยทั้งสองการศึกษา คือ De Benedetti F¹ และ Yokota S และคณะ² แต่ไม่ได้รับการติดต่อกลับ จึงประสานงานผ่านตัวแทนของบริษัทยาเพื่อขอความช่วยเหลือในการวิเคราะห์ค่าความเสี่ยงสัมพัทธ์ (relative risk; RR) ที่สอดคล้องกับแบบจำลองฯ แต่ได้รับการปฏิเสธจากบริษัทยา ดังนั้นที่ประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้ข้อคิดเห็นต่อโครงการวิจัยจึงมีมติให้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลปฐมภูมิใน 7 โรงพยาบาลและนำมาวิเคราะห์เอง

ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อคิดเห็นเห็นว่าผู้ป่วยกลุ่ม add-on TCZ ในการศึกษาส่วนใหญ่อาจได้รับ TCZ ก่อนช้า (late) ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของ TCZ และทำให้ผู้ป่วยต้องได้รับ TCZ เป็นระยะเวลาสั้นเกิน 3 ปี ตามข้อมูลจากการศึกษาในประเทศไทยที่พบว่าการให้ยา TCZ อย่างรวดเร็ว (early) ช่วยให้ผู้ป่วยเข้าสู่ภาวะ remission เพิ่มมากขึ้น³

ผู้เชี่ยวชาญสอบถามความเป็นไปได้ในการวิเคราะห์กลุ่มย่อย (sub-group analysis) เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่ได้รับการรักษาตามแนวทางการรักษาคือได้รับการรักษามาตรฐานไม่เกิน 6 เดือน และกลุ่มที่

¹ De Benedetti F, Brunner HI, Ruperto N, Kenwright A, Wright S, Calvo I, et al. Randomized trial of tocilizumab in systemic juvenile idiopathic arthritis. *New England Journal of Medicine*. 2012;367(25):2385-95. PubMed PMID: 23252525

² Yokota S, Imagawa T, Mori M, Miyamae T, Aihara Y, Takei S, et al. Efficacy and safety of 11 tocilizumab in patients with systemic-onset juvenile idiopathic arthritis: a randomised, 12 double-blind, placebo-controlled, withdrawal phase III trial. *Lancet (London, England)*. 13 2008 Mar 22;371(9617):998-1006. PubMed PMID: 18358927

³ Pacharapakornpong T, Vallibhakara SAO, Lerkvaleekul B, Vilaiyuk S. Comparisons of the outcomes between early and late tocilizumab treatment in systemic juvenile idiopathic arthritis. *Rheumatol Int*. 2017;37(2):251-55

ได้รับการรักษาช้า (late) หรือได้รับการรักษามาตรฐานเกิน 6 เดือน ผู้วิจัยให้ข้อมูลว่าจากข้อมูลในเวชระเบียนทั้งหมดมีผู้ป่วยเพียง 3 รายที่ไม่ได้รับ TCZ ล่าช้า จึงไม่สามารถทำ sub-group analysis ได้

ผู้เชี่ยวชาญสอบถามถึงการเปรียบเทียบข้อมูลภาวะแทรกซ้อนก่อนและหลังจากผู้ป่วยได้รับยา TCZ (slide 17) เนื่องจากข้อมูลที่น่าเสนอเป็นข้อมูลภาพรวมซึ่งพบว่าผู้ป่วยกลุ่ม add-on TCZ ภาวะแทรกซ้อนมากกว่ากลุ่ม STD แต่ในความเป็นจริงผู้ป่วยในกลุ่ม TCZ อาจมีภาวะแทรกซ้อนตั้งแต่ก่อนได้รับยา TCZ แล้ว ผู้วิจัยเห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าวและจะปรับแก้วิธีการนำเสนอข้อมูลดังกล่าว โดยแยกเป็นช่วงเวลาก่อนและหลังจากได้รับยา TCZ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยไม่ได้ใช้ข้อมูลภาวะแทรกซ้อนในการทำ survival analysis เนื่องจากไม่มีความแตกต่างระหว่างสองกลุ่ม นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของ TCZ ในแง่ของความสามารถในการลดขนาด steroid เนื่องจากการลดขนาดยาดังกล่าวลงจะทำให้อาการข้างเคียงจากลดลงได้เช่นกัน ผู้วิจัยชี้แจงว่าเนื่องจากการเสนอประเด็นดังกล่าวในการประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้ข้อคิดเห็นต่อโครงการวิจัย คณะผู้วิจัยจึงไม่ได้เก็บข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ในส่วนนี้

ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วย (slide 16-18) เนื่องจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างค่อนข้างน้อย ควรเสนอข้อมูลด้วยค่ากลาง (median) แทนค่าเฉลี่ย (mean) เพื่อป้องกันการสื่อสารที่ผิดพลาด ผู้วิจัยเห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าวและจะแก้ไขตามที่ได้รับคำแนะนำจากที่ประชุม

5. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาพบว่าการใช้ยา TCZ สำหรับรักษาโรค SJIA นั้นไม่มีความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ ณ เพดานความเต็มใจจ่ายที่ 160,000 บาท/ปีสุขภาพะ ที่ประชุมยอมรับผลการศึกษาดังกล่าวบนข้อจำกัดของข้อมูลในประเทศไทยและหลักฐานเชิงประจักษ์ที่มีในปัจจุบัน โดยที่ประชุมมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังนี้

5.1 การเข้าถึงยาผ่านทางโครงการ rare disease

ที่ประชุมอภิปรายเกี่ยวกับโครงการโรคหายากที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) กำลังดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับเกณฑ์การพิจารณาเทคโนโลยีที่ใช้รักษาโรคกลุ่มหายาก (rare disease) ซึ่งเทคโนโลยีที่ใช้สำหรับผู้ป่วยโรคหายากมักมีผลลัพธ์ทางคลินิกดีแต่มีราคาสูง เมื่อวิเคราะห์ความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ จึงมีแนวโน้มที่จะไม่มีความคุ้มค่าตามเกณฑ์เพดานความเต็มใจจ่าย (willingness to pay) ของประเทศไทย ซึ่งกำหนดไว้ที่ 160,000 บาท ต่อ 1 ปีสุขภาพะที่เพิ่มขึ้น โครงการดังกล่าวอาจเป็นช่องทางหนึ่งในการเสนอยา TCZ สำหรับรักษาโรค SJIA เข้าสู่ชุดสิทธิประโยชน์ โดยยื่นเรื่องผ่านทางคณะกรรมการพัฒนาระบบสุขภาพและสิทธิประโยชน์สำหรับโรคหายาก เพื่อช่วยให้ผู้ป่วยมีโอกาสเข้าถึงยามากขึ้น

5.2 ประเด็นปรึกษาสมาคมผู้วิจัยและผลิตเภสัชภัณฑ์ (PREMA)

ที่ประชุมเสนอให้ผู้แทนจากสมาคมผู้วิจัยและผลิตเภสัชภัณฑ์ (PREMA) แบบจำลองด้านราคาขายเพื่อช่วยให้ผู้ป่วยสามารถเข้าถึงยาที่มีประสิทธิภาพดีแต่ราคาสูงได้มากขึ้น เช่น การทำข้อตกลงกับภาครัฐใน

รูปแบบ managed entry agreements (MEA) กล่าวคือ สนับสนุนยาให้แก่ผู้ป่วยในช่วงที่สำคัญ (golden period) ยกตัวอย่างเช่น บริษัทสนับสนุนยาในช่วง 3 เดือนแรกของการรักษา หากผู้ป่วยตอบสนองต่อยาได้ดี ภาครัฐจะให้การสนับสนุนต่อ เพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นเนื่องจากข้อมูลประสิทธิผลของยา TCZ ยังไม่ชัดเจนเพียงพอ อีกทั้งไม่สามารถใช้กระบวนการต่อรองราคาได้เช่นกัน เนื่องจากข้อจำกัดในการวิเคราะห์หาขีดจำกัดราคา TCZ (threshold analysis) ผู้แทนจาก PReMA ชี้แจงว่าในขณะนี้แบบจำลองด้านราคาที่ได้รับค่านิยมในต่างประเทศคือ value-base reimbursement ซึ่งใช้ออกแบบราคาเพื่อให้สอดคล้องกับประสิทธิภาพของยาที่นั้น ๆ จากการทบทวนที่ผ่านมาพบการใช้แบบจำลองดังกล่าวในโรคฮีโมฟีเลีย (hemophilia) โดยบางประเทศเริ่มเก็บผลลัพธ์ทางสุขภาพของเทคโนโลยี เพื่อใช้คำนวณราคาที่เหมาะสม

5.3 ข้อมูลเพิ่มเติมสำหรับผู้กำหนดนโยบาย

ที่ประชุมอภิปรายเกี่ยวกับเกณฑ์การพิจารณาสำหรับเด็ก ซึ่งปัจจุบันผู้กำหนดนโยบายมีประเด็นพิจารณาอื่นๆ นอกเหนือจากความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ เช่น ยาที่ถูกเสนอเข้ามาเป็นการรักษามาตรฐานเพียงอย่างเดียวของโรคนั้นหรือไม่ มีทางเลือกอื่นในการรักษาหรือไม่ การแบกรับภาระค่าใช้จ่ายนั้นส่งผลต่อสถานะทางการเงินของครอบครัวในระดับใด อย่างไรก็ตามยาที่ถูกนำเสนอเข้าสู่บัญชียาหลักแห่งชาติควรจะเป็นยาที่แนวเวชปฏิบัติ (clinical practice guideline; CPG) แนะนำให้ใช้ในการรักษาผู้ป่วยด้วย แพทย์ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อมูลว่าปัจจุบันมีแนวทางกำกับการใช้ยาที่ร่างไว้สำหรับการเบิกจ่ายยาของกรมบัญชีกลาง และจาก American College of Rheumatology (ACR) มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ TCZ รักษาโรค SJIA แต่ยังไม่มีความชัดเจนที่ผ่านการรับรองจากสมาคมรูมาติสซั่มแห่งประเทศไทยดังนั้นที่ประชุมเห็นว่าควรผลักดันให้มีการพัฒนาแนวเวชปฏิบัติในการรักษาโรค SJIA สำหรับประเทศไทยเพื่อมีความชัดเจนในการใช้ยา TCZ และเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะอนุกรรมการฯ และคณะทำงานต่าง ๆ

ที่ประชุมเห็นว่าผลของยาในการลดความรุนแรงของโรคหรืออัตราการเสียชีวิตเป็นสิ่งสำคัญต่อการพิจารณาเข้าสู่บัญชียาหลักแห่งชาติ แต่ปัจจุบันยังไม่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ที่แสดงให้เห็นว่ายา TCZ สามารถยืดอายุของผู้ป่วยหรือลดอัตราการเสียชีวิตได้ และการศึกษาความคุ้มค่า ในครั้งนี้ไม่สามารถแยกวิเคราะห์ข้อมูลการเสียชีวิตระหว่างผู้ป่วยทั้งสองกลุ่มได้ เนื่องจากมีข้อมูลไม่เพียงพอ ที่ประชุมให้ข้อคิดเห็นว่าการศึกษเพิ่มเติมเพื่อให้มีความชัดเจนเกี่ยวกับประสิทธิภาพของยา TCZ อย่างไรก็ตามผู้ป่วยต้องสามารถเข้าถึงยาได้ก่อนเพื่อให้มีการใช้ยาและการติดตามผลการรักษา ที่ประชุมจึงมีข้อเสนอแนะให้เสนอยา TCZ เป็นยาภายใต้โครงการพิเศษของหน่วยงานของรัฐ เช่น สปสช. เพื่อเป็นทางเลือกในการเสนอเป็นยาบัญชี จ(1) ในบัญชียาหลักแห่งชาติ เนื่องจาก TCZ เป็นยาจำเป็นต่อการรักษาโรค SJIA ในผู้ป่วยเด็ก แต่ยามีราคาสูง และข้อมูลสนับสนุนประสิทธิภาพในระยะยาวยังไม่เพียงพอ ซึ่งยาบัญชี จ(1) เป็นยาโครงการพิเศษของหน่วยงานของรัฐ ที่มีหน่วยงานรับผิดชอบโครงการและงบประมาณ(การสนับสนุนค่ายา) และมีการติดตามประเมินผลการใช้ยาในโครงการ การมีโครงการที่ให้การสนับสนุนและมีการติดตามอย่างเป็นระบบนั้นจะช่วยให้มีข้อมูลที่เพียงพอต่อการตัดสินใจของคณะอนุกรรมการพัฒนาบัญชียาหลักแห่งชาติในการคัดเลือกยาในบัญชียาหลักแห่งชาติ กรณีบัญชีย่อยอื่นๆ ต่อไป สำหรับยาบัญชี จ(1) ที่มีในปัจจุบันรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการศึกษาและสนับสนุนยามีหลายหน่วยงาน ส่วนใหญ่เป็นการสนับสนุนจาก สปสช. และกรมควบคุมโรค เช่น วัคซีน ที่ประชุมหารือเกี่ยวกับการแนวทางการผลักดันให้ TCZ เป็นยาโครงการพิเศษของ สปสช. มีความ

เป็นไปได้คือ การเสนอโรค SJIA และ TCZ ให้เป็นกรณีตัวอย่างในการพัฒนาเกณฑ์ในการประเมินเทคโนโลยีที่ใช้สำหรับโรคหายากที่ สปสช. กำลังดำเนินการอยู่ ซึ่งเกณฑ์ดังกล่าวควรพิจารณาในประเด็นอื่น ๆ นอกจากความคุ้มค่า และในการดำเนินงานจริงอาจจะต้องติดตามผลการใช้ยา รวมถึงการวิเคราะห์ประสิทธิผลของยาในบริบทของประเทศไทยหลังจากให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ป่วยเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว

ทั้งนี้ การศึกษาความคุ้มค่าฯ ในครั้งนี้มีข้อจำกัดเกี่ยวกับความเพียงพอและความเหมาะสมของข้อมูล เนื่องจากเก็บข้อมูลจากเวชระเบียนแบบย้อนหลัง (retrospective) ซึ่งผู้ป่วยบางรายอาจไม่ได้รับยา TCZ ในเวลาที่เหมาะสมหรือไม่เป็นไปตามแนวทางการรักษาด้วยข้อจำกัดของประเทศไทย ดังนั้นหากยาผ่านการพิจารณาเป็นยาบัญชี จ(1) ควรทำระบบลงทะเบียนผู้ป่วยและทำการศึกษาไปข้างหน้า (prospective) โดยให้การรักษาตามแนวทางที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ประสิทธิผลของยาได้ดียิ่งขึ้น และควรติดตามผู้ป่วยประมาณ 4-5 ปี เพื่อให้มีข้อมูลเพียงพอในการวิเคราะห์การเกิดภาวะ remission ได้ นอกจากนี้อาจจำแนกผู้ป่วยเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่ได้รับยา TCZ ทันทีหลังจากไม่ตอบสนองต่อการรักษามาตรฐานครบ 6 เดือน และกลุ่มที่ได้รับยาล่าช้ากว่านั้น เพื่อให้ทราบถึงระยะเวลาที่ยามีประสิทธิผลและระยะเวลาทั้งหมดที่ผู้ป่วยควรได้รับยา ซึ่งอาจจะมีระยะเวลาน้อยกว่าที่พบในการศึกษานี้

เลิกประชุมเวลา 11.00 น.

ภก.ดิศรณ์ กุลโกศิน
นางสาวชลธิชา จันทน์แจ่ม
นางสาวสลักจิต ชื่นชม
(ผู้จัดรายงานการประชุม)

ภญ.นิธิเจน กิตติรัชกุล
(ผู้ตรวจรายงานการประชุม)